

Biskop Atle Sommerfeldt:

Ekteskapet - et bekjennelsesspørsmål?

I den pågående prosessen med å avklare Den norske kirkes holdning til den inkluderende ekteskapsloven av 2009, er det synliggjort tre hovedposisjoner. Den ene posisjonen mener at homofilt samliv er synd og derfor ikke kan gis anerkjennelse verken av staten eller av kirken. Den andre gruppen anerkjenner « at også mennesker av samme kjønn kan elske hverandre og ønske å leve i tillit, troskap og samhold livet ut. De bør ha rett til å gjøre det i former som ivaretar og ordner dette samlivet» (Bispemøtets fellestekst). De fleste i denne gruppen har reservasjoner mot ekteskapsloven fordi de mener at ekteskapet som institusjon ikke kan inkludere likekjønnet inngåtte ekteskap. Hovedsynspunktet er at uavhengig av hva staten gjør, kan ikke kirken gi en liturgisk aksept av et likekjønnet ekteskap. Den tredje gruppen vil hevde at det ikke er tilstrekkelige teologiske grunner til å avvise en inkluderende ekteskapsforståelse. De åpner derfor for at det kan utvikles en liturgi for inngåelse av slike ekteskap og for velsignelse av alle borgerlig inngåtte ekteskap etter den inkluderende ekteskapsloven fra 2009.

Forsonet mangfold.

Disse tre hovedposisjonene vil sannsynligvis finnes i Den norske kirke i uoverskuelig fremtid slik de gjør i våre nærmeste søsterkirker. Utfordringen er derfor å utvikle et forsonet mangfold, det sentrale enhetsbegrepet i den økumeniske bevegelse. I et forsonet mangfold forsones vi av bekjennelsen til Den treenige Gud og Gud handling for oss i Jesus Kristus slik dette uttrykkes i Skriften og de oldkirkelige bekjennelsene. Et samlet Bispemøte har fastslått at de syn som kommer til uttrykk i Bispemøtets uttalelse er en akseptert del av et forsonet kirkelig mangfold. Også de som avviser homofilt samliv inkluderes gjennom BM-vedtaket i 2008 selv om disse ikke er representert i dagens Bispemøte.

Den fjerde posisjonen

I dagens debatt er det de som tilhører en fjerde posisjon som er mest høylytte. De mener at synet på homofili, homoseksualitet og ekteskap er bekjennelsesspørsmål og at hele BM bryter med kirkens bekjennelse. De finner det derfor teologisk legitimt å avvise Jesu og Paulus sine påbud om å fastholde kirkens enhet i et forsonet mangfold og etablerer dermed en annen bekjennelsesgrunn enn de oldkirkelige bekjennelsene.

NytolkningSkriften og bekjennelsen gjør ikke homofili, homoseksualitet eller ekteskapet til et bekjennelsesspørsmål som kirkens enhet står og faller med. Andre argumenter må brukes for å legitimere at vi skal ny-tolke Skriften og bekjennelsen slik at disse spørsmålene gjøres til en hovedsak for kirken. De mange innlegg og annonser som denne grupperingen produserer gjør ikke dette. De argumenterer indirekte ved at det de mener er konsekvensene av andres syn gjøres til bekjennelsesspørsmål. Siden jeg er en av dem som får disse sterke anklagene mot meg, tar jeg i denne omgang opp 4 tema: Skriftsyn, advarsler om samfunnsfare, å holde frem testspørsmål og forholdet til andre kirker

Skriftens autoritet. Det hevdes at å akseptere homofilt samliv undergraver Skriftens autoritet fordi dette bryter med eksplisitte utsagn i både GT og NT. I en luthersk kirke er ikke Skriftens autoritet knyttet til å fastholde enkeltutsagn om det kristne livet, men å fastholde Skriftens fokus som er Guds

handling for oss og med oss i Kristus fra skapelse til forløsning, og til budet om nestekjærlighet. Min posisjon styrker derfor Skriftens autoritet fordi den fokuserer på Skriftens kjerne og fastholder Skriften autoritet på det som er dens spesielle Gudsåpenbaring.

Ideologisk misbruk

I tradisjonen fra Bispemøtet i 1954 hevder en at akseptering av homofilt samliv har store samfunnsmessige konsekvenser, særlig for barns oppvekstmiljø. Min oppfatning er at dette er en ideologisk og ikke teologisk påstand. Posisjonen deres forankres i ekteskapet som en såkalt skaperordning. Teologihistorien viser at skaperordningsbegrepet er svært utsatt for ideologisk misbruk, preget av samtidens ideologi.

Testspørsmål

En etablerer noen såkalte testspørsmål som ikke i seg selv er bekjennelsesspørsmål, men som det hevdes avdekker om en egentlig er Skrift- og bekjennelsestro. På 70-tallet var det synet på kvinner i kirke og samfunn og kvinners ordinasjon til prestedtjeneste som var testspørsmålet for bekjennelsestroskap. Mange av dem som den gangen gjorde dette til et testspørsmål, har nå endret syn, men gjør nå synet på homofili og ekteskap til det nye testspørsmålet. Min posisjon er at en slik testspørsmålsideologi er tidsåndsbestemt og kirkepolitisk og derfor begrunner dårlig et spørsmåls bekjennelsesstatus.

Kriminalisering som økumenisk posisjon?

Det hevdes at vi må ta hensyn til våre økumeniske relasjoner der mange samarbeidende kirker fastholder motstand mot å akseptere homoseksualitet og en inkluderende ekteskapsforståelse. Men hvilke holdninger i f.eks. kirkene i Afrika og Øst-Europa er det vi skal ta hensyn til? Mekane Yesus-kirken deltar i «Det fellesreligiøse Rådet i Etiopia mot homoseksualitet» som i likhet med den anglikanske erkebiskopen i Uganda og kirkeledere i mange andre afrikanske land ønsker strengere straffer for homoseksualitet. Er det disse holdningene vi skal ta hensyn til – eller er det Den russisk-ortodokse kirkes støtte til å kriminalisere homo-positive ytringer og organisasjoner? Realiteten er at den økumeniske kirke er delt i dette spørsmålet og gir liten veiledning for oss. Vi må derfor arbeide for gjensidig anerkjennelse og ikke la dette spørsmålet bli sentrum.

Undergraver sentrale bekjennelsesspørsmål

Mest alvorlig er det at de svekker bekjennelsen i langt mer sentrale spørsmål. Det klareste eksempelet er at de undergraver kirkens dåpsteologi ved å ha få begrensinger på samarbeide med kirker og menigheter som ikke anerkjenner Den norske kirkes dåp. Alvorlig er det også at de skaper usikkerhet og frykt hos mange kristne når kristne ledere hevder at dette spørsmålet avgjør om en er innenfor eller utenfor den kristne menighet. Det legger utålelige byrder på menneskers samvittighet og bidrar til å dra offentlighetens oppmerksomhet bort fra kirkens bekjennelse og Skriftens sentrum. Da er en ganske langt fra en bekjennelsesfundert, evangelisk-luthersk kristendom, og bidrar ikke til å skape et forsonet mangfold der ulike syn kan leve respektfullt ved siden av hverandre og ha hjemstavn i den samme kirke.